[2024] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 714: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 415

ਧਰਨੀਧਰ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਡੀ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 6351 ਆਫ 2024)

13 ਮਈ 2024

[ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 4,68,099/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਕੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਨੋਟ

ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਾਲ 1977 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਬਤਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 4,68,099/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ - ਸ਼ੁੱਧਤਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਥੇ 4,68,099 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ; ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਆਧਾਰ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ 1977 ਵਿੱਚ ਹੀ, ਜਿਸ ਸਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ 4,68,099 ਰੁਪਏ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਤਾਲੀ ਸਾਲ ਕਿਉਂ ਲੱਗੇ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ - ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਹੈ।

ਧਰਨੀਧਰ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਡੀ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਰਕਮ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ 4,68,099 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਯਕੀਨਨ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਵਾਏ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ - ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 300-ਏ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਝੰਜਟ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਹਾਲਾਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ - ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਇੰਨੀ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ - ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13, 14, 18, 25, 26, 29]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਦਾਰਿਅਸ ਸ਼ਾਪੁਰ ਚੇਨਈ [2005] ਸਪੋਰਟ 3 ਐਸਸੀਆਰ 388: (2005) 7 ਐਸਸੀਸੀ 627; ਐਨ. ਪਦਮਮਾ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੈਡੀ [2008] 9 ਐਸਸੀਆਰ 535: (2008) 15 ਐਸਸੀਸੀ 517 ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਟੈਕ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਸਟੇਟ [2011] 12 ਐਸਸੀਆਰ 191: (2011) 9 ਐਸਸੀਸੀ 354 ਜਿਲੂਭਾਈ ਨਾਨਭਾਈ ਖਾਚਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਸਟੇਟ [1994] ਸਪੋਰਟ 1 ਐਸਸੀਆਰ 807: (1995) ਸਪੋਰਟ 1 ਐਸਸੀਸੀ 596 ਤੁਕਾਰਾਮ ਕਾਨਾ ਜੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਐਮਆਈਡੀਸੀ [2012] 13 ਐਸਸੀਆਰ 29: (2013) 1 ਐਸਸੀਸੀ
353 - ਨਿਰਭਰ।

ਕੇ.ਟੀ. ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [2011] 13 ਐਸਸੀਆਰ 636: (2011) 9 ਐਸਸੀਸੀ 1; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ [2011] 14 ਐਸਸੀਆਰ 211: (2011) 10 ਐਸਸੀਸੀ 404; ਵਿਦਿਆ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2020] 1 ਐਸਸੀਆਰ 749: (2020) 2 ਐਸਸੀਸੀ 569 ਪੀ.ਐਸ. ਸਦਾਸਿਵਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ. ਰਾਜ [1975] 2 ਐਸਸੀਆਰ 356: (1975) 1 ਐਸਸੀਸੀ 152 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894; ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ; ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ; ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲੀ; ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ; ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6351 ਆਫ਼ 2024

2019 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 997 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ 07.02.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

ਧਰਨੀਧਰ ਝਾਅ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਯੇਸ਼ ਗੌਰਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਕਸ਼ਾ ਓਝਾ, ਈਸ਼ਵਰ

ਚੰਦਰ ਰਾਏ, ਰੰਜਨ ਨਿਖਿਲ ਧਰਨੀਧਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ

ਅੰਸ਼ੁਲ ਨਰਾਇਣ, ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਐਡਵ. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

1 ਪਹਿਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਦਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

2 ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

3 ਇਹ ਅਪੀਲ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ 7 ਫਰਵਰੀ 2023 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 8408 ਆਫ਼ 2019 ਵਿੱਚ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 997 ਆਫ਼ 2019 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 4,68,099 ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਕੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ।

4 ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਸਾਲ 1976 ਵਿੱਚ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1977 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਪੈਸਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸਾਲ 1977 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਵੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲਟਕਦਾ ਰੱਖਿਆ।

6 ਕਈ ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।

7 ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਕੋਲ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 19 ਜੁਲਾਈ 2019 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗਿਣ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਬਤਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਗਜ਼ ਜਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

8 ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

“ਸੂਬੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੂਰਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੀ ਹਾਰਡ ਕਾਪੀ ਪੂਰੇ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਰਾਜ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਪਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 4,68,099/- ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕਰੇ ਕਿ ਉਸ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵਿਚਕਾਰ ਰਕਮ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜ ਦਹਾਕੇ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।"

9 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਧਰਨੀਧਰ ਝਾਅ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ, ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੁਸਤ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।

10 ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅੱਗੇ ਪੈਰਵੀ ਕਰੇ।

11 ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ?

12 ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਿਰਫ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

13 ਅਸੀਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ: ਪਹਿਲੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 4,68,099 ਰੁਪਏ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਕਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ; ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਆਧਾਰ। ਦੂਜਾ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

14 ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ 1977 ਵਿੱਚ ਹੀ, ਜਿਸ ਸਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਕਿਉਂ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ 4,68,099 ਰੁਪਏ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਤਾਲੀ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਲੱਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮਾਤਰਾ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ 4,68,099 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ।

15 ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਯਕੀਨਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਨਿਰਾਸ਼ ਹਾਂ।

16 ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਤਕਲੀਫ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥੰਮ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਕਿਉਂ ਚਲਾਇਆ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

17 1976 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ 3 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 31 ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਧਾਰਾ 31 ਨਿਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

18 ਸੰਵਿਧਾਨ (ਚਤਾਲੀਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1978 ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 300-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਧਾਰਾ 300-ਏ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 300-ਏ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਵੇਖੋ: ਕੇ.ਟੀ. ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (2011) 9 ਐਸਸੀਸੀ 1]

19 ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਡੇਰੀਅਸ ਸ਼ਾਪੁਰ ਚੇਨਈ ਨੇ (2005) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 627 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"6. .. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 300-ਏ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਆਪਣੀ "ਉੱਘੀ ਡੋਮੇਨ" ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

20 ਐਨ. ਪਦਮਮਾ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੈੱਡੀ ਨੇ (2008) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 517 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"21. ਜੇਕਰ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 300-ਏ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 300-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21 ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਟੈੱਕ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. (2011) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 354 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ:

"30. ਇਹ ਹਰ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੁਝ ਮਾਤਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜੈਫਰਸਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣ-ਫੁੱਲਣੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਸਿਆਸੀ ਚਿੰਤਕਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22 ਜਿਲੂਭਾਈ ਨਾਨਭਾਈ ਖਚਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 1995 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 596 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"48. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਧਾਰਾ 300-ਏ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਧਾਰਾ 300-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। "

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

23 ਤੁਕਾਰਾਮ ਕਾਨਾ ਜੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ (2013) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 353 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਮੰਗ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਢੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

24 ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ (2011) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 404 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਸਰਾ, ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ, ਸਿਹਤ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਦਿ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਆਯਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

25 ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਦਿਆਂ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਆ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2020) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 569 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਚਾਂ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਦੇਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ, ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਦੇਰੀ ਹੋਈ, 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

26 ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਇੰਨੀ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰੇਗੀ, ਨਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ। [ਵੇਖੋ: ਪੀ.ਐਸ. ਸਦਾਸ਼ਿਵਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ., (1975) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 152]

27 ਤੁਕਾਰਾਮ ਕਾਨਾ ਜੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ (2013) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 353 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ:

"11. ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਝਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ, ਦਹਾਕਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਰਾਂਟ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ, ਵਿਦਿਅਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਥਾਰਟੀ ਹਨ ਜੋ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਜਾਂ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਜਾਂ ਮੰਗ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਢੰਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

28 ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

29 ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2019 ਦੀ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 997 ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਅਸਲ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵਾਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

30 ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:
ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

[ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ]